

Palkkatuen käyttö

Työllisyyslautakunta 16.04.2025 § 34

216/14.07.00/2025

Valmistelija

Työllisyysaluejohtaja Luukkanen Ville

Harkinnavaraisten työvoimapolitiittisten tukien, erityisesti palkkatuen, käyttö herättää keskustelua valtakunnallisesti. Viime vuonna valtiolla tehdyt tukipäätökset sitovat merkittävän osan palvelumäärärahoista kaikilla työllisyysalueilla. Kaikissa kunnissa on merkittävä paine hillitä kustannuksiltaan suurimpien tukien vaikutusta taloudellisilla perusteilla. Työvoimapalveluiden järjestämislaki (380/2023) ei kuitenkaan tunnista määrärahojen vähyyttä ja/tai loppumista harkinnan alaan kuuluvaksi perusteeksi. TEM:stä ja KEHA-keskuksesta kumpuava valtakunnallinen oikeudellinen ohjeistus linjaa, ettei ao. tukien myöntämistä voisi keskeyttää taloudellisilla perusteilla.

Harkinnavaraisten tukien lainmukaisten kriteerien ja kuntien todellisen taloustilanteen välillä on aito ristiriita, johon ei ole valmista vastausta. Hallitus ei näillä näkymien ole esittämässä harkinnavaraisten tukien karsimista laista. Se ei myöskään ole indikoinut työllisyysmäärärahojen lisäämistä lisätalousarviossa. Mahdollisista lisäresurssoinnista neuvoteltaneen osana VOS-kokonaisuudistusta. Se ei helpota välitöntä tilannetta.

Selvä kuitenkin on, että harkinnanvaraisten tukien, erityisesti palkkatukien, käyttöä tulee seurata ja uudistaa merkittävästi kaikilla työllisyysalueilla. Vanhat palvelu- ja työttömyysturvarahoitusmallit ovat tietyiltä osin ohjanneet tukien käyttöä ei-toivottuihin suuntiin. Palkkatuen perimmäinen tavoite on aina ollut poistaa tai kompensoida työnhakijan alentunut tuottavuus siten, että ihminen voi työllistyä pysyvästi avoimille markkinoille. Rahoitus on kuitenkin ohjannut palkkatuen käyttöä suuntaan, jossa ihmisen alentunutta työkykyä on suvaittu mutta ei kohotettu kestävästi. Siksi palkkatuen vaikutus avoimille markkinoille työllistymiseen on jäänyt vähäiseksi.

Palkkatuki tulisi kohdentaa työsuhteisiin, jossa työnantajalla on riittävät edellytykset kohottaa työntekijän työkyky tasolle, jolla työntekijällä on realistinen mahdollisuus työllistyä avoimille työmarkkinoille palkkatukijakson jälkeen. Ihanteellista olisi työsuhteen vakinaistaminen. On selvä, että palkkatuen kohdentaminen alkuperäisen päämäärän mukaan potentiaalisesti valikoi työvoimapolitiittisen

tarkoituksenmukaisuusharkinnan täyttävät työnantajat entistä tarkemmin. Työnantajilta edellytetään kykyä ja halua hyvään työkykyjohtamiseen. Työkykyjohtajuutta edustavien työnantajien tukeminen on ennen kaikkea alentuneesti työnhakijoiden etu. Se myös nostaa työelämän laatua alueella ja lisää elinvoimaa.

Jos palkkatuen kohdentamista ei uudisteta, alueella on noin €2,2 miljoonan rahoitusvaje, joka tulisi kattaa lisämäärärahalla. Koska kyse on rakenteellisesta vajeesta, lisärahoitus vain kuluvalle vuodelle ei ratkaisisi ongelmaa. Kunnilla pitäisi olla kyky ja halu nostaa työllisyysalueen pitkän aikajänteen kokonaisrahoitusta noin 20%:lla.

Esittelijä

Työllisyysaluejohtaja Luukkanen Ville

Päätösesitys

Päätetään, että työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) mukainen palkkatuki kohdennetaan työllisyysalueella työsuhteisiin, joissa omaa osaamistaan hyödyntämällä työnantaja pystyy tukijakson aikana realistisesti arvioiden joko nostamaan työntekijän työkyvyn avointen työmarkkinoiden edellyttämälle tasolle tai työolosuhteita järjestämällä kompensoimaan alentuman vaikutuksen vastaavasti.

Päätös

Hyväksyttiin esitys.